

Retourstroom bloemisten Circular Bag – eindrapportage

December 2023

Samenvatting

Dit project heeft als doelstelling om te leren hoe in de tuinbouwketen gebruikte plastic grondstoffen met behulp van een retoursysteem behouden en hergebruikt kunnen worden. In dit project lag de focus op het creëren van retourstromen van plastic verpakkingen tussen exporteurs en bloemisten. Hiervoor heeft Circular Plastics samen met exporteurs het CircularBag systeem opgezet. Exporteurs bieden bloemisten grote plasticzakken (verzamelzakken) en standaards aan om daarin de bloemenfolie te verzamelen waarin de bloemen en planten verpakt zijn. De bloemisten halen de folie van de bossen en planten, doen ze in de verzamelzakken en geven volle zaken mee retour aan de handelaar. De exporteur verzamelt op zijn beurt de zakken in een folio container die vervolgens wordt opgehaald door het recyclebedrijf.

Het voordeel is dat folie qua materiaal min of meer een monostroom is qua type plastic en dus beter gerecycled kan worden.

Uit het project blijkt dat bloemisten gemotiveerd zijn om met de CircularBag te werken, voornamelijk omdat ze het als duurzaam werken zien. Verder geeft een groot deel van de deelnemende bloemisten aan dat zij minder tijd en geld kwijt zijn aan de afvoer plastic afval. Hierdoor is de animo om mee te werken aan groot.

Naast de motivatie van de bloemisten blijkt de logistiek een belangrijk criterium te zijn bij het succesvol opzetten en borgen van een retoursysteem. Uit de projectresultaten kan geleerd worden dat de retourstroom tussen handelaar – bloemist en recyclebedrijf zo kort en direct (zonder tussenschakel zoals een groothandel in het land van bestemming) mogelijk georganiseerd moeten worden. Indien er geen retourlogistiek georganiseerd kan worden van de bloemist naar de exporteur/handelaar is het CircularBag systeem lastig toepasbaar. Een goed punt is dat de volle zakken qua volume licht zijn en gemakkelijk gebruikt kunnen worden om gaten in de transportruimte op te vullen. Echter, er is wel een directe transportverbinding nodig tussen de exporteur en de bloemist. Indien een exporteur zonder tussenschakel bloemen en planten direct bij de bloemist in de winkel aflevert, is er doorgaans ruimte voor de volle CircularBags in de retourvracht. Echter als er gebruikgemaakt wordt van een tussenschakel zoals een groothandel, dan is de ruimte om zakken te retourneren via dezelfde vrachtwagens er meestal niet. Er zal dan een regionaal verzamelpunt bij de tussenschakel (groothandelaar) moeten worden georganiseerd waar een regionale afvalverwerker de verzamelde CircularBags op kan halen.

1 INHOUDSOPGAVE

2	INLEIDING	4
3	VRAAGSTELLING VAN PROJECT	7
4	AANPAK	8
5	RESULTATEN	9
	<i>Ervaringen Exporteurs</i>	9
	<i>Ervaringen bloemisten</i>	12
	<i>Samenvatting bevindingen</i>	13
6	ANTWOORDEN VRAAGSTELLING PROJECT	14
7	CONCLUSIE	19
8	VERVOLGSTAPPEN	20
	<i>Verantwoording</i>	21
	<i>Bronnen</i>	21

2 INLEIDING

Circular Plastics is een consortium waarbinnen verschillende ketenpartijen, waaronder Kras Recycling en Broekhof Verpakkingen, samenwerken aan duurzame, circulaire verpakkingsoplossingen.

Voor de sierteeltsector heeft Circular Plastics de CircularBag ontwikkeld. In de sierteeltsector worden veel plastic bloemen- en plantenhoezen en krimpfolie gebruikt: als transport- en marketingverpakking. In de meeste gevallen belandt dit plastic nog in de verbrandingsoven. Een gemiste, circulaire kans. Juist deze plastics zijn oneindig te recyclen. Met de CircularBag als verzamelmiddel wil Circular Plastics plastic loops creëren.

1. Exporteurs op de Nederlandse veilingen verzamelen hun plastic bloemen- en plantenhoezen en krimpfolie op hun werkplek in de CircularBags. Volle CircularBags worden opgehaald door Kras Recycling en tot granulaat gemaakt, waarvan Broekhof Verpakkingen weer nieuwe, duurzame bloemenhoezen maakt (de Recy-hoes). De exporteur ontvangt van Kras Recycling een vergoeding voor iedere volle CircularBag.
2. Europese Groothandelaren en bloemisten verzamelen op hun werkplek de plastics in de CircularBag. Volle CircularBags worden bij een volgende levering van sierteeltproducten als retourvracht meegenomen door de Nederlandse leverancier. Daar aangekomen, gaan de zakken mee in de onder 1 omschreven stroom.

Figuur 1: het totale proces in beeld

Het is in potentie een eenvoudig, doeltreffend concept omdat in beide plastics loops gebruik wordt gemaakt van bestaande logistieke (retour)stromen. Dat betekent echter niet dat de retourstromen als vanzelfsprekend ontstaan. De sierteeltsector is een gefragmenteerde sector die zich onder andere kenmerkt door de grote hoeveelheid en diversiteit aan exporteurs, groothandelaren, retailers en bloemisten.

De grootste vraag is wat de verschillende partijen gaat motiveren om mee te werken aan het creëren van deze plastic loop? Dit is een marketing- en communicatie uitdaging. De tweede uitdaging ligt op het organisatorische vlak. Hoe kunnen de verschillende partijen de CircularBag op een efficiënte wijze integreren in hun werkprocessen en hoe kan er een schone stroom gecreëerd worden? De derde uitdaging ligt op het financieel vlak. Wat is ervoor nodig om het creëren en in stand houden van een plastic loop voor alle partijen in de keten zo laag mogelijk of kostenneutraal te houden?

Het project Retourstromen bloemisten CircularBag is opgestart om antwoorden te vinden op bovengenoemde uitdagingen. Het project is uitgevoerd door het consortium Circular Plastics, ondersteund door Greenport Aalsmeer, en gesubsidieerd door de provincie Zuid-Holland. De voortgang en de resultaten van het project werden gemonitord door een stuurgroep waarin de provincies Zuid- en Noord-Holland zitting hadden.

Figuur 2: CircularBag op rol, gemaakt van recycled PE-materiaal

Figuur 3: hoezen van bloemen

Figuur 4: bloemen in gerecycled folie

Figuur 5: standaard en Circular Bag

Video: Het sorteren van plastics bij het recyclingbedrijf. [Circular Bag recycling - YouTube](#)

Figuur 6: video van het sorteren van plastic

3 VRAAGSTELLING VAN PROJECT

In het project worden de volgende vragen beantwoord:

Motiveren ketenspelers

1. Wat motiveert exporteurs/groothandelaren om hun bloemisten actief te benaderen om over te stappen op de CircularBag?
 - a. Op basis van welke argumenten laten zij zich overtuigen?
 - b. Zijn exporteurs/groothandelaren bereid mee te betalen aan de plastic loops (aanschaf Circular Bags, kosten logistiek). Zo ja, hoeveel?
2. Wat is ervoor nodig om de handling van de CircularBags zo efficiënt mogelijk te integreren in de werkprocessen van exporteurs/groothandelaren?
 - a. Wat is er op praktisch vlak nodig voor integratie?
 - b. Wat is een werkbare businesscase voor de betrokken partijen?
3. Wat motiveert bloemisten om over te stappen van hun huidige manier van het 'verwerken' van plastic afval naar de CircularBag?
 - a. Op basis van welke argumenten laten zij zich overtuigen?
 - b. Zijn bloemisten bereid mee te betalen aan de plastics loops (aanschaf Circular Bag, kosten logistiek)? Zo ja, hoeveel?

Retourstroom en businesscase

4. Wat is ervoor nodig om een zo schoon mogelijke retourstroom te creëren, zijnde een retourstroom met alleen plastic bloemen- en plantenhoezen en krimpfolie?¹
5. Hoe kan het creëren van deze plastic loop tegen zo laag mogelijke kosten c.q. kostenneutraal georganiseerd worden?
6. Hoe veel CircularBags komen retour? Hoeveel kilo plastics komen retour en hoe zuiver is de plasticsstroom?

Opstap naar systemen voor herbruikbare verpakkingen

7. Is de keten rondom de CircularBag geschikt en zijn de spelers bereid om ook systemen voor herbruikbare verpakkingen in de sierteelt te implementeren?
8. Zijn er andere ideeën in de keten om de hoeveelheden plastic in de sierteelt te verminderen, dan wel in de loop te houden?

¹ Plastic bekertjes, plastic roerstaafjes, lunchverpakkingen e.d. mogen niet in de CircularBag verzameld worden

4 AANPAK

De opzet van dit project is als volgt:

In het project wordt de opzet en het beheer van een plastic loop tussen bloemisten, hun leveranciers (zijnde exporteurs), Kras Recycling en Broekhof Verpakkingen getest. Hiervoor zijn de volgende stappen gevolgd:

- Er zijn vier exporteurs geselecteerd, die ieder minimaal 20 bloemisten geworven hebben om mee te doen in het project. De deelnemende exporteurs concentreerden zich in het project ieder op één afzetland, te weten Nederland, Engeland, Frankrijk en Zwitserland.
- Per exporteur zijn de volgende acties ondernomen:
 - o De accountmanagers van de exporteurs hebben de CircularBag geïntroduceerd bij de bloemisten en afspraken gemaakt over hun deelname.
 - o Er zijn afspraken gemaakt met de logistieke afdeling over het ophalen van de zakken en het controleren van de zakken op de juiste inhoud (de retourlogistiek).
 - o Er zijn afspraken gemaakt tussen de exporteur en Kras Recycling over het inleveren van de verzamelde CircularBags bij het recyclingbedrijf.
 - o De CircularBag zakken en -standaards zijn ter beschikking gesteld aan de bloemisten.
 - o Er is gestart met het inzamelen van de verpakkingsplastics middels de CircularBags.
- Circular Plastics heeft de volgende acties ondernomen:
 - o Er is een vragenlijst opgesteld voor de bloemisteninterviews
 - o Er zijn interviews afgenomen met 20 bloemisten
 - o Er zijn evaluatiegesprekken gevoerd met de deelnemende exporteurs.
 - o Kenniscafé georganiseerd 16 november 2023 en hiervan verslag gedaan

Nadat het CircularBag proces is opgestart en de bloemisten minimaal 8 weken met de CircularBag hebben gewerkt zijn zij allen geïnterviewd met vragen zoals verwoord in tabel 1: Bloemisten ervaringen, p.

5 RESULTATEN

Ervaringen Exporteurs

Er zijn vier exporteurs/handelaren begonnen als kandidaat deelnemer aan dit project.

Heemskerk Flowers, in Rijnsburg

Heemskerk Flowers (Heemskerk) uit Rijnsburg is een groothandel in bloemen en planten. Zij verkopen en leveren bloemen en planten aan bloemisten in Nederland. In haar duurzaamheidsbeleid staat opgenomen dat zij werken aan verbeteringen die de ecologische footprint van het bedrijf verkleinen. Het retour terugnemen en inzamelen van plastics valt hierbinnen.

Heemskerk is in mei 2023 gestart met de CircularBag bij 20 bloemisten. Na de proefperiode is het gebruik van de CircularBag met de deelnemende bloemisten geëvalueerd.

Het proces

De CircularBags inclusief standaards zijn door Heemskerk aan de deelnemende bloemisten geleverd. De zakken worden vervolgens door de bloemisten met bloemenhoezen en verpakkingsfolie gevuld. De chauffeurs van Heemskerk nemen bij levering van producten aan de bloemisten karren en veilingfust mee terug. Aan deze retourstroom worden de volle CircularBags toegevoegd. Dit wordt niet als een bezwaarlijke extra handeling ervaren. De zakken worden bij aankomst bij Heemskerk in de zakkencontainer geworpen. Deze container wordt opgehaald zodra het vol is door het recyclebedrijf.

De ervaringen

Het inzamelen van de plastics is na de opstartfase goed verlopen. In het begin kwamen in enkele gevallen verkeerde materialen in de zakken terecht, na bijsturing (informatieoverdracht) verbeterde dat snel.

De conclusies

Heemskerk ziet de aanpak van de CircularBag als toegevoegde waarde. Ten eerste draagt het recyclen van plastic bij aan de duurzaamheidsdoelen van het bedrijf. Zij hebben nu in beeld hoe de geleverde plastics duurzaam wordt verwerkt tot nieuw plastic. Ook de klanten van Heemskerk (de deelnemende bloemisten) waarderen de aanpak van de CircularBag: ook zij willen hun werkwijzen verduurzamen. Daarnaast neemt de CircularBag het bloemisten werk uithanden: zij hoeven de volumineuze afvalstroom niet langer zelf af te voeren en/of hier hoge kosten voor betalen. Vanuit marketing optiek is de CircularBag een bouwsteen geworden van het servicepakket van Heemskerk: Heemskerk kan hiermee klanten binden. Bloemisten kunnen kiezen uit het aanbod van verschillende exporteurs/handelaren. Het wel of niet kunnen aanbieden van een retoursysteem voor plastic afval kan van invloed zijn op de keuze voor een leverancier.

Heemskerk gaat het gebruik van de CircularBag verder uitrollen naar andere klanten in Nederland, België en Duitsland.

Exporteur 2 (naam bekend bij projectgroep)

Deze exporteur verkoopt bloemen aan bloemisten in Frankrijk. De levering aan deze bloemisten loopt via een groothandel in Frankrijk, die dienstdoet als een logistieke hub. De bloemen worden met een grote vrachtwagen aangeleverd bij de groothandel en vandaaruit verder verdeeld via kleine vrachtwagens over de bloemisten in steden en dorpen in de regio.

De animo bij bloemisten om deel te nemen aan een plastic retoursysteem is groot omdat in Frankrijk kosten betaald moeten worden voor het afvoeren van plastics. Met de CircularBag kunnen de bloemisten kosten besparen.

Het is helaas niet mogelijk gebleken om voor de volle CircularBags ruimte te vinden in de retourvrachten. De retourvracht van de bloemist naar de Franse groothandel kan georganiseerd worden: de groothandel kan de volle zakken eenvoudig mee terug nemen. De volle CircularBags kunnen echter niet meegenomen worden op de retourvracht van de Franse groothandel naar de exporteur in Nederland. Enerzijds omdat de kosten hiervoor te hoog zijn. Anderzijds omdat er in de retourvrachten simpelweg geen ruimte is (zitten vol met fusten en karren). De enige haalbare mogelijkheid om een retoursysteem op te zetten is door samen te werken met een regionaal recyclebedrijf die de volle CircularBags ophaalt bij de Franse groothandel zodat de folie ook hoogwaardig gerecycled kan worden. Gedurende de looptijd van het project is het nog niet gelukt om hiervoor een partner te vinden. Hier wordt nog wel naar gezocht.

Deze exporteur voelt zich erg verantwoordelijk voor het plastic dat via de bloemen- en plantenverkoop in omloop wordt gebracht. Het ontwikkelen van een passend retoursysteem voor recycling is nog steeds een bouwsteen van hun duurzaamheidsstrategie.

Exporteur 3 (naam bekend bij projectgroep)

Deze exporteur verkoopt bloemen en planten aan bloemisten in Zwitserland. Ook zij hebben de wens om de plastic afvalstroom te beheersen en in goede banen te leiden. Bij het voorbereiden van de opzet voor het CircularBag Systeem bleek dat zakken plastic bij retourname uit Zwitserland moeten worden ingeklaard bij de grens van EU. Dit is omslachtig en niet rendabel. Ook hiervoor wordt gezocht naar een lokale afnemer die onder licentie van Kras Recycling CircularBags kan ophalen en verzameld aanleveren.

Exporteur 4 (naam bekend bij projectgroep).

Deze exporteur van bloemen en planten verkoopt aan bloemisten in Engeland. De bloemisten hebben zeker interesse om deel te nemen aan een plastic retoursysteem omdat zij voor het aanbrengen van plastic bij een lokale afvalverwerker kosten in rekening gebracht krijgen. Het is bovendien niet duidelijk wat er met het plastic gedaan wordt door lokale afvalverwerkers. De waarde van de CircularBag is dat de folies schoon worden aangeleverd en daarmee een hoogwaardige grondstof is voor nieuw plastic. Wanneer het plastic in de stroom van het gangbare huishoudelijk plasticafval komt verliest het zijn waarde.

Het opzetten van een sluitend retoursysteem van de zakken is echter lastig omdat er geen ruimte is bij de vrachtrijder voor retourplastics. Daarom werd gezocht naar een lokale recyclelaar die de zakken lokaal kan ophalen, maar dit vraagt om een extra vervoersbeweging, wat extra kosten met zich meebrengt. Het bleek lastig om hiervoor een bedrijf te vinden.

De volgende optie is om de bloemisten hun volle zakken zelf bij een regionaal verzamelpunt te laten brengen, waarna een regionale recyclelaar deze zakken daar op kan halen voor de verwerking. De bloemisten zijn verspreid over Engeland: de kosten voor het voor het wegbrengen worden hierdoor te hoog. Bovendien brengt ook dit extra brandstofuitstoot met zich mee, wat een nadelig effect heeft op de CO2 footprint.

Leerpunten uit de ervaringen van de exporteurs/handelaren

De deelnemende exporteurs zien de toegevoegde waarde van het opzetten van een CircularBag systeem voor hun klanten. Enerzijds sluit de CircularBag aan bij het duurzaamheidsstreven van veel bloemisten. Anderzijds kunnen de exporteurs door het ontzorgen van de afvalstroom van bloemisten een extra service aanbieden, wat de klantenbinding versterkt. Ook voelen de exporteurs zich verantwoordelijk voor de afvalstroom die zij veroorzaken en willen zij, aansluitend bij hun eigen duurzaamheidsdoelen, goede oplossingen kunnen bieden.

Het gebruik van plastic wordt als noodzakelijk ervaren om de bloemen en planten in een goede conditie bij de klant af te kunnen leveren (transportbescherming). De verwachting is dat het gebruik van plastic beperkt gaat worden als er geen goede oplossing wordt aangeboden om dit materiaal op een goede manier te recyclen.

Indien er geen retourlogistiek georganiseerd kan worden van de bloemist naar de exporteur/handelaar is het CircularBag systeem lastig toepasbaar. Een goed punt is dat de volle zakken qua volume licht zijn en gemakkelijk gebruikt kunnen worden om gaten in de transportruimte op te vullen. Echter, er is wel een directe transportverbinding nodig tussen de exporteur en de bloemist. Indien een exporteur zonder tussenschakel bloemen en planten direct bij de bloemist in de winkel aflevert, is er doorgaans ruimte voor de volle CircularBags in de retourvracht. Echter als er gebruikgemaakt wordt van een tussenschakel zoals een groothandel, dan is de ruimte om zakken te retourneren via dezelfde vrachtwagens er meestal niet. Er zal dan een regionaal verzamelpunt bij de tussenschakel (groothandelaar) moeten worden georganiseerd waar een regionale afvalverwerker de verzamelde CircularBags op kan halen.

Ervaringen bloemisten

Er zijn in totaal 20 bloemisten geïnterviewd. De doelstelling was om bij elke exporteur 20 bloemisten te interviewen. Vooral is het CircularBag systeem succesvol opgezet bij de bloemisten van Heemskerk Flowers.

De volgende vragen zijn gesteld en de antwoorden staan samengevat de onderstaande tabel

Vragen	Samenvatting antwoorden
1) Waarom bent u mee gaan doen met de pilot van Circular Bags?	
a) Wat motiveert u intrinsiek?	Kostenbesparing en duurzamer kunnen werken
b) Welke argumenten overtuigden u?	Gemak met afvoer van volumineuze plasticfolies, kostenbesparing voor afvoer, duurzaam kunnen werken doordat plastic zeker wordt gerecycled. Een bloemist gaf aan dat dit goed past binnen certificaat "Duurzame Bloemist".
2) Welke verwachtingen had u vooraf van het werken met Circular Bags?	Makkelijker werken, tijdbesparend omdat afvoer geen tijd meer kost.
3) Zijn uw verwachtingen uitgekomen?	
a) Zo ja, waarom	Verwachtingen zijn uitgekomen bij nagenoeg iedere bloemist uitgekomen. Een bloemist gaf aan dat medewerkers meer tijd voor maken van boeketten.
b) Zo nee, waarom niet	Een melding van nee. Scheiden van plastic wordt lastig gevonden. Het plastic al wordt afgevoerd in de grijze container. De zakken worden te duur gevonden (45ct) per stuk.
4) Wat zijn uw ervaringen in de praktijk als het gaat om:	
a) Hoeveel zakken vult u per week?	In de interview groep werd gemiddeld 3 zakken per week gevuld. Binnen een range van 1 tot 10 zakken.
b) Inpassen van het gebruik van de Circular Bags in uw dagelijkse praktijk?	De standaard past goed, maar er is wel iets ruimte voor nodig. Dat heeft niet elke bloemenwinkel. De zak moet beter in aan de standaard bevestigd kunnen worden
c) Het organiseren dat de juiste plastics in de Circular Bags terechtkomen?	Door enkele bloemisten werd aangegeven dat het onduidelijk was dat er geen harde plastics in de CircularBag mocht. Later was het duidelijk en gaf het geen probleem meer.
d) Het ophalen van de Circular Bags?	Het ophalen gaat goed. De zakken worden meegenomen met de transportkarren en veilingfusten.
5) Welke kostenbesparingen levert CircularBags u (of niet)?	
a) niet inleveren bij afvalverwerker	Niet afvoeren van plastic als grijs afval scheelt geld omdat hiervoor moet worden betaald. Een bloemist gaf aan dat hij al een afvalcontract heeft via zijn huisbaas. Er zijn bloemisten met vaste contracten voor afvoeren van afval, en gaan hierover in gesprek met hun afvalafnemer.
b) Eigen transportkosten?	Voor bloemisten die zelf afval wegbrengen scheelt dit tijd en kosten. Plastic is een groot deel van het afval. Bij sommige bloemisten wordt het afval opgehaald in containers. Dan zijn er geen directe eigen kosten.
6) Heeft u het gebruik van de Circular Bags vertelt aan uw klanten?	Niet alle bloemisten hebben het verteld. Een aantal krijgen vragen over duurzaamheid en dan wordt verteld o.a. over de voordelen van de CircularBag voor het milieu. Degene die het wel hebben verteld krijgen positieve reacties van de consumenten.
7) Overweegt u om de Circular Bags te blijven gebruiken?	
a) Zo nee, waarom niet?	Twee deelnemers vinden dat de zakken goedkoper moeten. Zij verwachten dat de recyclelaar er geld aan verdient en daarom de zakken gratis moeten zijn.
b) Zo ja, zou u bereid zijn om voor de Circular Bags te betalen?	
i) Zo ja, hoeveel?	De huidige prijs EUR 0,45 per zak is acceptabel voor het 60% van de bloemisten. De meeste anderen hadden geen mening. Een enkele wilde gewone vuilniszakken gebruiken. Gewone vuilniszakken kosten ook geld en maar zijn kleiner. Deze zakken werden in eerste instantie wel meegenomen, maar zijn niet transparant. De overweging van één bloemist was meer dat ze verwacht dat de folie zelf ook geld oplevert en daarom de zak gratis geleverd moet worden.
8) Zou u het waarderen wanneer alle gebruikte plastics in de keten gerecycled folie zijn?	Werken met gerecycled materiaal is gewenst door de deelnemers. Draagvlak hiervoor is groot.

Tabel 1: samenvatting antwoorden op interviewvragen

Link naar opname interviews met bloemisten:

Samenvatting bevindingen

In Nederland is inzamelen van plastics goed van de grond gekomen. Een zeer groot deel van de deelnemende bloemisten is positief over het CircularBag systeem om het werk makkelijker maakt, kosten bespaart en zij als bloemist duurzamer kunnen gaan werken. In Engeland, Frankrijk en Zwitserland is het nog niet gelukt om de Circular Bag operationeel te krijgen. Het grootste probleem in die landen is dat de CircularBags niet op een efficiënte manier teruggehaald konden worden bij de bloemisten: de retourlogistiek is fijnmazig, is moeilijk te organiseren en brengt meer kosten met zich mee. De wijze van distributie van de bloemen bepaalt hoe de zakken teruggenomen kunnen worden. Wanneer een directe zending vanuit de exporteur naar de bloemist gaat, kan de retourvracht worden gebruikt, zoals in Nederland gebeurt. Het heenvolume is groter dan de retourvracht waardoor er ruimte in de vrachtwagen ontstaat. Wanneer er met collectief transport vanuit Nederland naar een groothandel in het buitenland gereden wordt, kan er geen retourvracht georganiseerd worden. De collectief vervoerder zorgt dat zijn vrachtwagens op de terugweg altijd vol zitten met andersoortige vracht omdat dit zijn verdienmodel is. Er is standaard geen loze ruimte beschikbaar bij retourvrachten in vrachtwagens van collectief vervoerders.

We mogen concluderen dat het ophalen van folies met de CircularBags werkt indien zij rechtstreeks bij de bloemist door de leverancier retour genomen kunnen worden. Als dat niet het geval is, zal het retoursysteem rondom de tussenschakel (de groothandelaar in het buitenland) een regionale retourstroom opgezet moeten worden. De aanbeveling is dan om bij de groothandel een centraal verzamelpunt te maken en lokale recyclelaars in te zetten die de zakken vanaf dat centrale punt ophalen en hoogwaardig verwerken tot grondstoffen voor nieuw gerecycled folie.

6 ANTWOORDEN VRAAGSTELLING PROJECT

Motiveren ketenspelers

We hebben de bloemisten en exporteurs gesproken. De antwoorden zijn samengevat onder de gestelde onderzoeksvragen.

1. Wat motiveert exporteurs/groothandelaren om hun bloemisten actief te benaderen om over te stappen op de CircularBag?
 - a. Op basis van welke argumenten laten zij zich overtuigen?
 - Klantenbinding verkrijgen met afnemers,
 - De CircularBag is een tool om de plasticstroom te verduurzamen: de plastic verpakkingen worden circulair doordat ze gerecycled worden. Dit past bij de duurzaamheidsdoelen die veel exporteurs zich stellen.
 - In theorie zou het retourneren en recyclen van plastic het bedrag aan verpakkingsbelasting kunnen verlagen.
 - b. Zijn exporteurs/groothandelaren bereid loop mee te betalen aan de plastic loops (aanschaf Circular Bags, kosten logistiek). Zo ja, hoeveel?
 - Exporteurs willen meewerken omdat zij toegevoegde waarde zien in het ontzorgen van hun klanten (bloemisten). Zij willen hieraan meebetalen. Het retoursysteem CircularBag is een van de onderdelen van het servicepakket dat zij klanten bieden.
 - De kosten zullen te allen tijde laag moeten zijn. Dit betekent dat er gebruik gemaakt moet worden van de bestaande logistieke stromen. Als er een aparte logistieke stroom gecreëerd moet worden, worden de kosten te hoog vanwege extra brandstofkosten en arbeidsloon. Bij het meenemen van de volle CircularBags in bestaande logistieke stromen is gaat het alleen om de handling van zakken bij het ophalen en het storten in de container op locatie bij de handelaar.
2. Wat is ervoor nodig om de handling van de CircularBags zo efficiënt mogelijk te integreren in de werkprocessen van exporteurs/groothandelaren?
 - a. Wat is er op praktisch vlak nodig voor integratie?
 - De verkoopafdeling/accountmanagers moeten de CircularBag standaard meenemen in hun verkoopaanbod naar bloemisten. Zij moeten goed kunnen uitleggen aan bloemisten waarom de CircularBag waardevol is, hoe zij deze kunnen gebruiken en welke voordelen het gebruik ervan voor de bloemisten oplevert. Het is belangrijk dat zij achter het concept staan en dit als een vast onderdeel van het aanbod aan en werkwijze met bloemisten zien.
 - De chauffeurs dienen goed te worden geïnstrueerd over dat zij de CircularBags mee moeten nemen en over hoe zij kunnen controleren of er geen verkeerde materialen in de zakken zijn gedaan.
 - De aanschaf van CircularBags moet voor gebruikers attractief zijn, dus niet duurder dan gangbare zakken of gebruik van stortcontainers.
 - De logistieke afdelingen moeten ervoor zorgdragen dat de CircularBags retour worden genomen. Om de zakken kosteneffectief retour te kunnen nemen, moet

gebruik worden gemaakt van loze ruimte in de retourvrachten. Extra vervoer organiseren is te kostbaar.

- De retourontvangst van zakken moet efficiënt gebeuren. De zakken zijn volumineus en bij terugkomst moeten ze meteen in de verzamelcontainer gestort worden. Bij grote hoeveelheden is het hebben van een lokale perscontainer essentieel.
- b. Wat is een werkbare businesscase voor de betrokken partijen?
- De kosten voor exporteurs, bloemisten en recyclingbedrijven zijn vanwege opname in gangbare werkzaamheden niet expliciet doorgerekend in extra benodigde of verminderd inzet van arbeidsuren en transportbewegingen. De kosten en besparingen kunnen als volgt worden benoemd.

Ketenpartij	Kosten alternatief	Kosten CircularBag	Voordeel CircularBag
Bloemist	Betalen voor afvalafvoer	Aanschaf zakken voor € 0,40 per zak	De kosten van de zak zijn relatief laag. Het gebruik ervan levert financiële voordelen qua werkproces en besparing afvoerkosten plasticafval.
	Betalen voor transport naar stort, brandstof en arbeid. Ruimtegebruik voor opslag.		Besparing op arbeid en afvoerkosten tussen € 25 tot €150 per maand.
Handelaar/ exporteur	Op dit moment zijn er geen kosten bij niet deelnemen aan CircularBag (mogelijk op termijn wel verpakkingsbelasting)	Retour handling van zakken. Kosten verzamelen en afvoeren van vestiging.	Klantenbinding door extra serviceaanbod. Mogelijk toekomstige korting verpakkingsbelasting. Verzameld plastic in CircularBags levert € 0,15 tot € 0,25 per kg op (een zak +/- €1,-)
Recyclebedrijf	Kosten voor verwerken van gemengde stroom plastic te verwerken	Geen extra kosten, naast bestaande container.	Kostenbesparing door ontvangst uniforme plastic retourstroom, waardoor de recyclekosten dalen en de kwaliteit stijgt (er kan een hoogwaardiger recyclaatkorrel gemaakt worden).

- Exporteurs kunnen hun klanten goedkoop een extra service aanbieden die bloemisten ontzorgt. Het is niet mogelijk om een hogere prijs voor de producten (bloemen/planten) te vragen, maar klanten zullen naar verwachting minder snel overstappen naar een leverancier die geen CircularBags aanbiedt.
- Er is wel een verdienmogelijkheid mogelijk voor de exporteurs als zij betaald gaan worden door de recyclebedrijven voor het verzamelde plastic. Omdat de prijs voor verzameld plastic momenteel nog niet hoog is, speelt dit nog niet, maar dat kan bij hogere marktprijzen wel veranderen. Per 2027 zal folie voor non-food toepassingen

uit 30% gerecycled materiaal moeten bestaan. Dit gaat de vraag naar gerecycled materiaal vergroten. Bij welke vraag/aanbod verhouding van ingezameld folie dit gaat spelen is niet onderzocht.

- Na afronding van het project is er meer interesse ontstaan bij andere exporteurs voor de CircularBags.
3. Wat motiveert bloemisten om over te stappen van hun huidige manier van het 'verwerken' van plastic afval naar de CircularBag?
- a. Op basis van welke argumenten laten zij zich overtuigen?
 - De bloemisten geven in interviews aan dat het afvoeren van plastic lastig is. Er wordt niets mee verdient en kost alleen maar geld. Verder is vaak genoemd dat de hoeveelheid plastic een minder prettig gevoel geeft in verband met de impact op het milieu. Door de afvoer van plastic makkelijker en goedkoper te maken en te zorgen voor een recyclingloop kunnen bloemisten overtuigd worden om mee te doen.
 - b. Zijn bloemisten bereid mee te betalen aan de plastics loops (aanschaf Circular Bag, kosten logistiek)? Zo ja, hoeveel?
 - De bloemisten betalen een klein bedrag van € 0,40 per CircularBag. Deze kosten staan in verhouding met de voordelen van het gebruik ervan, zoals vermindering van afvoerkosten en gemak bij het werken in de winkel. De kosten om gebruik te gaan maken van CircularBags mogen niet hoger worden dan de afvoer- en handlingskosten die de bloemisten nu betalen voor alternatieven. Dit is per bloemist verschillend. Ook duurzaamheidsargumenten blijken voor bloemisten belangrijk te zijn, maar er is financieel niet veel ruimte voor extra kosten.

Retourstroom en businesscase

4. Wat is ervoor nodig om een zo schoon mogelijke retourstroom te creëren, zijnde een retourstroom met alleen plastic bloemen- en plantenhoezen en krimpfolie?
- Een zo schoon mogelijke retourstroom begint bij motivatie van de deelnemers en het hebben van de juiste argumenten om mee te werken. Een goede instructie is belangrijk zodat de juiste plastics in de zakken terecht komen. Door te starten en te blijven monitoren, komt de CircularBag in de routine van de exporteurs en bloemisten en gaat het mee met het gangbare werkproces.
5. Hoe kan het creëren van deze plastic loop tegen zo laag mogelijke kosten c.q. kostenneutraal georganiseerd worden?
- Door gebruik te maken van bestaande logistieke stromen zijn er geen extra kosten voor logistiek. Voor de chauffeur is retourneren van de zakken naast het meenemen van de lege transportkarren en veilingfusten geen noemenswaardige extra handeling. De ontvangst bij de exporteur vraagt om wat extra handling (en dus kosten) om de zakken in de recyclecontainer te werpen. Ook het plaatsen van een container kost ruimte in de hal. Voor kleine exporteurs zou dit een probleem kunnen opleveren. Dan zou een collectief verzamelpunt op de veiling een oplossing kunnen bieden.
 - De kosten zijn beperkt ten opzichte van de voordelen van het circulair maken van deze loop. De stroom plastics heeft nu een waarde, maar die kan worden verhoogd wanneer de stroom uit alleen PE of PP zou bestaan.

PP is de afkorting voor Polypropreen en is één van de meest geproduceerde kunststoffen ter wereld. Dit materiaal wordt gebruikt in harder, flexibel plastic zoals speelgoed, maar ook in bekertjes, rietjes en bakjes. Het is een veilige soort plastic en is goed recyclebaar bij de B2B echter niet bij B2C. Het is minder gemakkelijk beschikbaar dan PE en daarom ook duurder. Zeker ook straks met de wetgeving van min 30% recycle content.

PE bestaat uit HDPE en LDPE, zie hieronder.

HDPE is een afkorting voor High Density Polyethylene en staat voor hoge dichtheid polyetheen. Dit materiaal is een dikkere, minder transparante plasticsoort die je vooral terugziet in bijvoorbeeld shampooflessen, flessen met sap, speelgoed en vuilniszakken. Het is veilig, je kunt het opnieuw gebruiken en het is eenvoudig recyclebaar.

LDPE is een afkorting voor Low Density Polyethylene en staat voor lage dichtheid polyetheen. Dit materiaal wordt gebruikt voor zachte plastic producten zoals krimpfolie, plastic stomerijhoezen en autostoelhoezen. Het is één van de veiligere plasticsoorten en kan goed gerecycled worden. (KIVO, 2023)

- Momenteel zijn veel bloemenhoezen van PP materiaal en de overige folies van PE. Dit PP heeft als voordeel dat 'ongerecycled' materiaal niet kreukt. Nu blijkt dat PE beter te recyclen is en er duidelijk een voorkeur bij recyclebedrijven is om geen PP materiaal te gebruiken. Door bij het maken van de hoezen een keuze voor alleen PE te maken, als Rethink stap van de R-Ladder. (RVO, 2020), kunnen we de waarde van de retourstroom verhogen.
 - De vraag is natuurlijk wie gaan profiteren van de waarde van de retourstroom en hoe de kostenverdeling plaats zal vinden. Bij de huidige marktsituatie voor gerecycled content is de opbrengst voor bloemisten en exporteurs nihil. Niettemin, degene die een bijdrage levert aan de keten kan zijn deel aan opbrengsten opeisen zoals het in een normale marktsituatie werkt, maar dit zal de toekomst moeten uitwijzen.
6. Hoe veel CircularBags komen retour? Hoeveel kilo plastics komen retour en hoe zuiver is de plasticsstroom?
- De bloemisten hebben het aantal zakken geteld en komen aan gemiddeld drie zakken per week van gemiddeld vijf kg op basis van een steekproef van twintig bloemisten/ De bloemisten gaven aan dat hierin al het bloemen/plantenfolie en transportplastic dat ze hebben ontvangen, is meegenomen.

Opstap naar systemen voor herbruikbare verpakkingen

7. Is de keten rondom de CircularBag geschikt en zijn de spelers bereid om ook systemen voor herbruikbare verpakkingen in de sierteelt te implementeren?
- Het succes van de CircularBag is afhankelijk van de logistieke retourmogelijkheden. Bloemisten ontvangen veel herbruikbare transportmaterialen zoals veilingemmers, plantentrays en CC-karren. De materialen worden in elkaar gestapeld teruggestuurd. Hierdoor ontstaat ruimte in bij het retourtransport, ruimte die ook gebruikt kan worden voor gevulde CircularBags.
8. Zijn er andere ideeën in de keten om de hoeveelheden plastic in de sierteelt te verminderen, dan wel in de loop te houden?
- Volgens de R-ladder (RVO, 2020) hebben we verschillende mogelijkheden:

- Refuse en rethink.
 - Kwekers kunnen ervoor kiezen om verpakking alleen te gebruiken als bescherming en niet ook voor de promotie/reclame van hun product/bedrijf. Verpakkingen met marketingfuncties vragen om meer materiaalgebruik en meer inktgebruik op de folies. Dit alles bemoeilijkt het hergebruik en vergroot de diversiteit aan verpakkingen.
 - Bloemisten vinden reclame op verpakkingen niet nodig omdat ze toch al op naam van de kweker inkopen via de webshop bij de exporteur. De verpakking wordt eraf gehaald en heeft geen functie voor de verkoop aan consumenten.
- Reduce:
 - Door verpakkingen alleen als bescherming te gebruiken, kan verder worden uitgewerkt welke en hoeveel materialen er nodig zijn (verkleinen aantal en diversiteit aan verpakkingen). Mogelijk kan een keuze worden gemaakt voor een soort plastic dat recycling makkelijker maakt.
- Re-use:
 - Folies in de bestaande vorm zijn onmogelijk opnieuw te gebruiken. Bloemen en planten worden op een kwekerij ingehoesd en dit is een geautomatiseerd proces. Oude hoezen kunnen niet worden hergebruikt in de huidige productieprocessen. Er zijn ook veel verschillende maten hoezen, waardoor ze ook nog gesorteerd zouden moeten worden. Dit zou ook heel veel extra werk betekenen.
- Recycling:
 - Folies en hoezen kunnen prima worden gerecycled. Hierbij is het belangrijk dat ze zoveel mogelijk van hetzelfde materiaal zijn gemaakt. Door recyclebedrijven wordt geadviseerd om alleen met PE te gaan werken.

7 CONCLUSIE

De conclusie die we uit dit project mogen trekken is dat de CircularBag aanpak draagvlak vindt bij bloemisten. Het gebruik wordt positief ervaren doordat de CircularBag zorgt voor werkgemak en kostenbesparing in arbeid en afvoerkosten voor de bloemist. Ook past het bij de wens van veel bloemisten om hun werkprocessen te verduurzamen.

De exporteurs kunnen de CircularBag als onderdeel in hun servicepakket gebruiken. Indien de exporteur ernaar streeft om de klant verder te ontzorgen dan is de CircularBag een mooie bouwsteen van het servicepakket. Verder is de CircularBag ook een bouwsteen voor de circulaire strategie van exporteurs. Minimalisering van de verpakking footprint heeft een grote impact op de totale footprint van een exporteur.

Indien er geen gebruik gemaakt kan worden van retourvracht van de exporteur is de logistiek vanaf de bloemist een bottleneck. Het apart ophalen van zakken vraagt om extra transportbewegingen en bloemisten hebben vaak onvoldoende ruimte om de volumineuze zakken langere tijd op te slaan.

Wanneer de exporteur een directe logistieke lijn heeft naar de bloemist is het eenvoudig om de CircularBags mee terug te nemen. Zit er een hub (groothandel) tussen of wordt gewerkt met externe vervoerders wordt het lastiger. De restruimte in het retourvervoer is dan beperkt. In die gevallen moet een retoursysteem gecreëerd worden vanaf de hub (groothandel) waarbij samengewerkt wordt met regionale/lokale recyclingbedrijven. De voorwaarde is wel dat deze bedrijven de inhoud van de CircularBags ook hoogwaardig recyclen.

Closed loops werken alleen goed als ze lokaal/regionaal georganiseerd zijn. Nationaal of internationaal worden de kosten te hoog, is de retourruimte te beperkt en/of kunnen de verschillen in wetgeving - douane opspelen.

8 VERVOLGSTAPPEN

Dit project heeft als doel te achterhalen hoe we een plastic retoursysteem in de bloemistenketen kunnen opzetten. Er is ervaring opgedaan met het gebruik van de CircularBag closed loop. Het draagvlak hiervoor bij bloemisten is aanwezig. Gebleken is ook dat er andere logistieke oplossingen nodig zijn, als de CircularBag niet geretourneerd kan worden naar de exporteur in Nederland. Indien retourvracht niet mogelijk is, zal een lokaal/regionaal retoursysteem opgezet moeten worden. Tijdens het project is hierover overleg geweest met Kras Recycling, maar het vinden van passende lokale, regionale oplossingen kost meer tijd dan de looptijd van dit project. Een belangrijke voorwaarde bij het opzetten van lokale/regionale oplossingen is dat de waarde van de specifiek gescheiden plastics te behouden blijft.

Uiteindelijk heeft één van de vier deelnemende exporteurs de volledige closed loop kunnen toepassen. De opgeleverde kennis van deze exporteur is zeer waardevol. We hebben geleerd wat de bloemist en exporteur motiveert om met het CircularBag systeem te werken. Zij gaan verder met uitrollen van de CircularBag bij meer klanten naast de pilotgroep. Van de exporteurs waarbij het niet lukte om retourlogistiek te organiseren hebben we geleerd dat we hiervoor nieuwe oplossingen moeten bedenken.

De vermelde leerpunten en conclusies kunnen we gebruiken voor verdere opzet en uitrol van closed loops, zoals de CircularBag.

Heemskerk Flowers gaat de Circular Bag actief aanbieden als dienst voor haar klanten. Circular Plastics, de eigenaar van het concept Circular Bags, gaat zich inzetten op het aansluiten van meer exporteurs (promotie). Kras Recycling gaat verder met zoeken naar samenwerkingspartners voor het opzetten van een gesloten retoursysteem voor gebruikte CircularBags in het buitenland.

Verantwoording

De volgende partijen hebben deelgenomen aan dit project:

Circular Plastics – Broekhof Verpakkingen – Kras Recycling – Heemskerk Flowers – drie exporteurs (namen bekend bij de projectgroep).

De stuurgroep bestond uit de volgende partijen:

provincie Zuid-Holland, provincie Noord-Holland, Circular Plastics en Greenport Aalsmeer (penvoerder).

Het project is mede gefinancierd door de provincie Zuid-Holland en de deelnemende partijen.

De bevindingen uit dit project zijn tijdens een Greenport kenniscafé bij Heemskerk Flowers op 16 november 2023 gedeeld met kwekers, exporteurs en bloemisten.

Bronnen

Buis, J. (2023, 15). *CircularBag*. Opgehaald van Circular Plastics: <https://www.circular-plastics.com/winkel/inzamelproducten/circularbag/>

KIVO, G. (2023, dec 1). *Wat is het verschil tussen HDPE en LDPE folie?* Opgehaald van <https://www.kivo.nl/kennisbank/faq-pe/verschil-hdpe-ldpe-folie/>:
<https://www.kivo.nl/kennisbank/faq-pe/verschil-hdpe-ldpe-folie/>

RVO. (2020, jul 13). *R-ladder - Strategieën van circulariteit*. Opgehaald van RVO.nl: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/r-ladder>

Schuttelaar&Partners. (2022, augustus 30). *Verkenning-circulaire-plastics-PZH_eindrapport_def*. Opgehaald van [circulair.zuid-holland.nl](https://circulair.zuid-holland.nl/wp-content/uploads/2022/03/Verkenning-circulaire-plastics-PZH_eindrapport_def.pdf): https://circulair.zuid-holland.nl/wp-content/uploads/2022/03/Verkenning-circulaire-plastics-PZH_eindrapport_def.pdf